

Nr 12.

Av herrar **Hagström** och **Holmström**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande att träffa vissa avtal rörande produktion av sulfitsprit m. m.

I kungl. propositionen nr 45 till urtima riksdagen angående vissa åtgärder från statens sida för befrämjande av den inhemska sulfitspritproduktionen har riksdagen förelagts två alternativa förslag till avtal mellan staten och vissa industriföretag, som tillverka sulfitsprit.

Ena alternativet går i huvudsak ut på följande. Tillverkare av sulfitsprit tillförsäkras under tio år från första leveransdagen dels den skattelättnad för motorsprit i förhållande till bensin, som för närvarande gäller, och dels avsättning för den kvantitet sprit, som utgör fabriken normalkapacitet. Denna senare beräknas motsvara den högsta kvantitet sprit, som kan utvinnas vid full drift i sulfitfabriken, varvid förutsättes, att sulfitluten utnyttjas på sätt hittills ansetts normalt under vederbörligt hänsynstagande till sulfittillverkningen. Skulle under garantiperioden omläggning ske i beskaffenheten av den i sulfitfabriken framställda massan och förutsättningarna för spritproduktionen härigenom avsevärt förändras, skall härav betingad jämkning ske i beräkningen av spritfabriken normalkapacitet.

Prissättningen på spriten skall ske för varje särskilt företag och år för år i första hand grundas på dess självkostnader. För avskrivning av anläggningen för vart och ett av garantiperiodens år skall bland tillverkningskostnaderna upptagas ett belopp motsvarande $\frac{1}{10}$ av anläggningskostnaden, vilket belopp fördelas på antalet liter under året vid fabriken framställd sprit intill en kvantitet, motsvarande $\frac{9}{10}$ av fabriken normalkapacitet. Därtill läggas ränte- och övriga driftskostnader enligt nuvarande prissättningsgrunder. Det sålunda erhållna priset betalas för hela den av spritfabriken under tillverkningsåret levererade kvantiteten. Skulle framställningen av sprit ett eller flera år nedgå till eller understiga hälften av normalkapaciteten, skall beloppet för avskrivning av anläggningen minska i samma proportion. Har i dylikt fall spritproduktionens nedgång berott på omständigheter, över vilka fabriken ägare ej kunnat råda, skall uppkommande underskott i avskrivningsbeloppet, enligt Kungl. Maj:ts bestämmande, antingen fördelas på leveranserna under den återstående garantiperioden eller, där detta ej befinnes lämpligt, denna period utsträckas för att möjliggöra den avsedda avskrivningen av anläggningen eller fabriken ägare på annat sätt ersättas för underskottet.

Enligt andra alternativet skulle företagen icke själva finansiera den nya anläggningen, utan kostnaderna härför skulle bestridas av staten genom låneförsträckning till företagen. Avsättningsgarantien skulle bortfalla, men

företaget åläggas att leverera en på grundval av normalkapaciteten för viss årsperiod beräknad spritkvantitet. För denna skulle gälla samma prissättningsgrunder som enligt utredningsmännens förslag, med undantag av att från priset skulle avdragas ett mot avskrivningskvot och ränta svarande belopp, vilket i stället skulle i mån av fullgjorda leveranser räknas som avbetalning resp. förräntning av statslånet. Staten skulle äga rätt att, även innan leveranser i den avtalade omfattningen kommit till stånd, vägra mottaga ytterligare spritkvantitet, men företaget bleve i dylikt fall befriat från återstående avbetalning av statslånet och övertog spritfabriken med full äganderätt.

Det måste under det osäkra läge, vari bensinimporten nu befinner sig, anses vara av största vikt för landet och dess näringsliv att den inhemska motorbränsleproduktionen kraftigt stimuleras. Inte blott industrien utan även skogsägare och arbetare måste vara intresserade av att den inhemska sulfitsprittillverkningen så mycket som möjligt främjas. Skogsägarna böra därigenom kunna påräkna större efterfrågan och högre priser vid sina skogsförsäljningar och arbetarna bättre arbetstillgång och högre arbetslöner.

Det är emellertid inte troligt, att industriföretagen skola visa sig benägna att i större utsträckning utöka produktionen, om ovan angivna grundsatser för prisbestämningen m. m. skola tillämpas. I lyckliga fall skulle kanske fabriksanläggningarna kunna amorteras, men det skulle te sig mycket ovisst för industrien om den skulle få någon ersättning för de risker och besvär, som den dock måste utsätta sig för.

På grund av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte fastställa prissättningsbestämmelser och övriga grunder för avtal med industriföretagarna, som bättre än de, som angivits i den kungl. propositionen, kunna främja ökad tillverkning av sulfitsprit.

Stockholm den 24 oktober 1939.

Leon. Hagström.

Nils Holmström.